

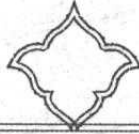

سوره حید

www.ketab.ir

راهنمای کاربردی حرکت سبوح خلد

استاد حاج شیخ محمد حسن وکیلی

سرشناسه: وکیلی، محمد حسن، ۱۳۵۹-

عنوان و نام پدیدآور: سلوک توحیدی: راهنمای کاربردی حرکت بسوی خدا / محمد حسن وکیلی؛ ویراستار احسن مقدم.

مشخصات نشر: مشهد: موسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری: ۳۶۸ ص. ۵/۱۴×۵/۲۱؛ س. م. شابک: ۲-۷۸-۸۸۷۷-۶۰۰-۹۷۸-۹۷۸-۶۰۰-۸۸۷۷-۷۸-۲-۳۶۷-۳۶۷؛ همچنین به
وضیعت فهرست نویسی: فیبا، یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۶۷ - ۳۶۸؛ همچنین به
صورت زیرنویس. عنوان دیگر: راهنمای کاربردی حرکت بسوی خدا.
موضوع: آداب طریقت. * Customs of the order. آداب طریقت -- احادیث
* Hadiths -- آداب طریقت -- جنبه های قرآنی
* Customs of the order -- Qur'anic teaching*

شناسه افزوده: موسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام

رده بندی کنگره: BPT۸۸۱

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۸۴

شماره کتابشناسی ملی: ۸۷۱۹۰۲۶

سلوک توحیدی

راهنمای کاربردی حرکت به سوی خدا

استاد حاج شیخ محمد حسن وکیلی

طراحی گرافیک: حامد امامی / خوشنویسی: روح الله ابوالفضل

ویراستار: احسن مقدم

ناشر: مؤسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام

شابک: ۳-۷۸-۸۸۷۷-۶۰۰-۹۷۸-۶۰۰-۸۸۷۷-۷۸-۲-۳۶۷-۳۶۷

چاپ هفدهم: تابستان ۱۴۰۲ / شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

نشانی: مشهد مقدس، خیابان امام خمینی ۱۴، جنب مسجد حمزه،

پلاک ۴۶، موسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام.

سایت: Towhidshop.org - Towhid.org

نشانی در شبکه های اجتماعی: @Ostad_vakili

شماره تلفن: ۰۹۱۵۵۶۷۲۸۴۵

فهرست

۱۱.....	مقدمه
	فصل اول: چیستی و ضرورت سلوک / ۱۹
۲۱.....	ضرورت و هدف سلوک
۲۵.....	سفر
۲۷.....	مقصد سلوک الی الله
۳۱.....	هدف های ناصواب
۳۵.....	جهان بینی الهی
۳۵.....	توحید
۳۸.....	معاد
۴۲.....	معنای لقاء الله و رسیدن به خداوند
۴۳.....	عالم توحید
۴۵.....	رهائی از رنج ها
۴۷.....	خلوص و طهارت
۴۹.....	شیرین ترین حقیقت
۵۱.....	بریدن از همه چیز
۵۳.....	معرفت خداوند
۵۵.....	سیر در عوالم و عبور از حجاب ها
۵۶.....	فناء و عبودیت تام
۵۹.....	توحید؛ درمان دردها
۶۳.....	فرق عرفان و اخلاق

- ۱۹۸..... ضرورت آرامش و تمرکز
- ۲۰۲..... راهکارهای آرامش
- ۲۰۲..... ۱. عزت
- ۲۰۳..... عزت و رسانه
- ۲۰۴..... عزت و سرگرمی و بازی
- ۲۰۷..... اعتدال در عزت
- ۲۰۸..... حد ارتباط با اطرافیان
- ۲۱۰..... عزت و سیاست و کار فرهنگی
- ۲۱۳..... راه آسان شدن عزت
- ۲۱۴..... ۲. خلوت
- ۲۱۶..... ۳. صمت و سکوت
- ۲۱۶..... فوائد سکوت
- ۲۱۸..... اندازه سکوت
- ۲۲۱..... ۴. دفع وسوسه ها
- ۲۲۶..... ۵. نفی خواطر و مهار فکر
- ۲۲۷..... تمرین تمرکز
- ۲۳۳..... تمرکز بر چه و چگونه؟
- ۲۳۴..... چگونه بر خدا تمرکز کنیم؟
- ۲۳۷..... توجه به نفس
- ۲۳۸..... ۶. مراقبه و عشق
- ۲۳۹..... ۷. جذب
- ۲۴۱..... گام ششم: ذکر و عبادت
- ۲۴۱..... دوام ذکر
- ۲۴۳..... دوام طهارت
- ۲۴۴..... نماز
- ۲۵۲..... نماز شب
- ۲۵۵..... کیفیت نماز شب
- ۲۵۷..... نماز شب رسول خدا ﷺ و ائمه علیهم السلام
- ۲۵۷..... اسباب بیداری برای نماز شب

۲۶۱	مقدار بیداری در شب
۲۶۲	تعقیبات نماز
۲۶۳	قرائت قرآن
۲۶۸	دعا
۲۷۲	اذکار لسانی
۲۷۵	اربعین و چله
۲۷۶	مراعات اعمال سال
۲۷۶	گام هفتم: فکر و عبرت
۲۷۷	۱. تفکر در سلوک
۲۷۷	۲. تفکر در مرگ
۲۷۹	۳. تفکر در نفس
۲۸۰	۴. تفکر در ولایت
۲۸۰	۵. تفکر در توحید

فصل چهارم: راهنمایان و همسفران / ۲۸۳

۲۸۵	امام
۲۸۶	استاد
۲۸۹	مراتب اساتید
۲۹۱	عصمت در طریق
۲۹۳	دشواری شناخت انسان کامل
۲۹۷	چند سؤال درباره نیاز به استاد
۲۹۷	استاد یا مراجعه به آیات و روایات؟
۲۹۹	باید بروی به موش ها خدمت کنی!
۳۰۱	استاد یا توسل به اهل بیت <small>علیهم السلام</small> ؟
۳۰۳	مکتب عرفانی نجف و طریقه خاص الخاص
	مکتب نجف یا طریقه خاص الخاص عرفانی در نگاه رهبر
۳۰۵	معظم انقلاب
۳۰۸	آشنایی با آثار مکتب عرفانی نجف
۳۱۱	رفیق

۳۱۴..... میزان ارتباط با رفیق

فصل پنجم: قوانین سلوک / ۳۱۷

۳۱۹..... قانون یکم: طلب

۳۲۰..... چگونه شوق و طلب را در دل زنده نگه داریم؟

۳۲۱..... چه می شود که خسته می شویم و از طلب باز می مانیم؟

۳۲۲..... قبض و بسط چیست؟

۳۲۲..... چرا گاهی در مسیر سلوک دچار گرفتگی می شویم؟

۳۲۳..... ۱. معصیت

۳۲۴..... ۲. لهو و لعب

۳۲۴..... ۳. ارتباط با انسان های آلوده

۳۲۵..... ۴. زیاده روی و ترک رفق و مدارا

۳۲۶..... ۵. حضور شیاطین

۳۲۶..... چگونه قبض های غیر الهی را درمان کنیم؟

۳۳۰..... قانون دوم: رجاء و محبت، خوف و ادب

۳۳۳..... قانون سوم: مجاهده و ریاضت

۳۳۷..... قانون چهارم: مراقبه

۳۳۸..... ۱. مشارطه یا معاهده

۳۳۹..... ۲. محاسبه

۳۴۳..... ۳. معاتبه و معاقبه

۳۴۴..... قانون پنجم: مسارعت

۳۴۵..... قانون ششم: مداومت

۳۴۹..... قانون هفتم: استقامت در بلایا

۳۵۷..... قانون هشتم: رفق و مدارا

۳۶۲..... قانون نهم: کتمان سِرّ

۳۶۲..... ۱. نعمت ها و توفیقات

۳۶۴..... ۲. معارف سنگین

۳۶۷..... کتابنامه

مقدمه

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آئِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَ

لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ مِنَ الْآنَ إِلَى قِيَامِ يَوْمِ الدِّينِ

وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

قال الله تبارك و تعالی: ﴿فَأَقْمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ

النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا

يَعْلَمُونَ﴾^۱

میل به معنویت و حرکت به سوی ملکوت، میلی فطری است که در همه جوامع بشری در شرق و غرب و گذشته و حال دیده می شود. انبیاء الهی که معلّمان واقعی بشریت اند تلاش کردند تا این میل فطری را احیا کرده و انسان ها را به سوی مقصد حقیقی رهنمون شوند و دین چیزی نیست جز برنامه حرکت به سوی ملکوت و قدم برداشتن در عالم معنا تا وصال حضرت پروردگار

در مقابل، شیاطین انسی و جتنی نیز از این میل فطری بهره گرفته و با جلوه دادن بیراهه‌ها، انسان را به هدف‌های ناصواب و معنویت‌های غیرواقعی دعوت نمودند و عرفان‌های کاذب و نوظهور را رقم زدند. یکی از عوامل بسیار مهم گرفتاری نسل جوان در دام این معنویت‌های نوظهور، ناآشنائی با شاخصه‌های صراط مستقیم عبودیت و راهکارهای حرکت در این مسیر است. اگرچه بزرگان اهل معرفت در طول تاریخ، صدها اثر ارزنده در این باب آفریده‌اند اما آثاری که متناسب با نیاز امروز و نسل فعلی باشد یا وجود ندارد یا کمتر به چشم می‌خورد.

خداوند متعال بر صاحب این قلم پیش از این منت نهاده بود تا مجموعه‌ای آموزشی را در زمینه اصول عقائد برای نسل جوان تدوین کند. این مجموعه در هفت جلد با عنوان «معارف کاربردی» و سپس در سه مجلد با عنوان «بی‌نهایت» منتشر شد و به عنایت الهی جوانان از آن استقبال کردند. محتوای آن مجموعه بر اساس آراء مرحوم علامه طباطبائی رحمته‌الله، یعنی قرائت صحیح و عمیق از آیات و روایات یا همان نظام حکمی و عرفانی شیعی تدوین شده و در آن از توحید حقیقی و مقام انسان کامل و مراتب عوالم سخن به میان آمده است. تنظیم و تدوین مطالب در این مجموعه به گونه‌ای است که بسیاری از کسانی که دوره آموزشی این کتاب‌ها را پشت سر گذاشته‌اند پس از اتمام آن، برای خودسازی و سلوک الی‌الله و قدم نهادن به سوی عالم معنا شور و شوقی فراوان پیدا کرده و متقاضی بسته‌ای معرفتی درباره چگونگی آغاز و استمرار این سفر شیرین می‌شوند.

مجموع دو عامل گذشته ضروری نمود که اثری در این باب تولید

شود و معارف قرآن و روایات و آنچه در کلام بزرگان بیان شده، با ترتیبی نو و زبانی امروزی تدوین گردد تا در دسترس جویندگان راه خدا قرار گیرد. درباره این کتاب توجه به نکات زیر مفید است:

۱. مطالعه درباره سیر و سلوک عملی پیش از آشنائی با اصول عقائد و شناخت توحید و معاد و نبوت و ولایت چندان صحیح نیست. سیر و سلوک توحیدی بر مبانی و اصولی استوار است که بدون آگاهی از آن نمی توان تصوّر صحیحی از راه خدا و مقصد آن؛ یعنی لقاء الله و کیفیت سلوک به سوی او پیدا کرد. پیش فرض این کتاب آن است که خواننده محترم دوره آموزشی مجموعه کتاب های معارف کاربردی یا مطالعاتی در آن سطح را پشت سر نهاده و این کتاب را به عنوان تکمله آن مطالعه می نماید. از این رو در این کتاب از توضیح مبانی اعتقادی همچون معنای توحید و نسبت این عالم با عالم مجزّات و ملکوت و کیفیت سیر در آن و دیگر مسائل هستی شناسی کمتر سخن به میان آمده است.

۲. منبع اصلی این کتاب آیات قرآن کریم و روایات اهل بیت عصمت و طهارت علیهم الصلوة والسلام است و در کنار آن از آثار بزرگان توحید و معرفت، خصوصاً عارفان مکتب نجف استفاده شایانی شده است چراکه ایشان خالص ترین گزارش و تفسیر را از آیات و روایات ارائه کرده اند و بهترین مسیر سلوک الی الله را معرفی نموده اند به طوری که می توان این کتاب را راهنمای سلوک توحیدی مکتب نجف دانست.

رهبر معظم انقلاب همواره از بزرگان این طریق معرفتی تربیتی به طریق «خاص الخاص» یاد نموده و همگان خصوصاً نسل جوان را

می‌شد. اینها یک حالات اینجوری ای داشتند. مرحوم آقای قاضی هم شاگرد اینها است...»^۱

از بزرگان پیشین مکتب عرفانی نجف آثار مفصلی به دست ما نرسیده است، ولی سعی شده از هرچه در دسترس بوده استفاده شود. بیشترین استفاده نگارنده در این اثر نیز، همچون دوره معارف کاربردی، آثار مرحوم علامه طباطبائی رحمته الله علیه و شاگردان عرفانی ایشان؛ حضرت علامه طهرانی و حضرت آیه الله سعادت پرور و حضرت علامه حسن زاده رحمته الله علیه بوده است؛ به ویژه آثار علامه آیه الله حسینی طهرانی رحمته الله علیه که بزرگترین میراث عرفانی مکتوب را در عصر ما از خود باقی گذاشته‌اند و مهم‌ترین منتقل‌کننده میراث توحیدی مکتب نجف به نسل بعد به شمار می‌روند. البته لازم است این نکته را یادآوری کنیم که علی‌رغم استفاده گسترده از این منابع، در کتاب فقط در مواردی که عین عبارات بزرگان نقل شده است؛ به منبع ارجاع داده شده است.

۳. کتاب حاضر با آثار مشابه از جهاتی متفاوت است:

الف) این کتاب قرائتی توحیدی و خالص از سیروسلوک ارائه می‌نماید. توحید محور اصلی تمایز مکتب عرفان از دیگر مکاتب تربیتی الهی و غیرالهی است. التزام به حقیقت توحید در تمام مطالب کتاب، از تبیین هدف و راهبردهای سلوک تا برنامه‌های جزئی، در تمام مراحل آشکار است.

۱. بیانات رهبر در دیدار اعضای ستاد برگزاری کنگره بزرگداشت حضرت آیه الله سیدعلی قاضی رحمته الله علیه، ۲۶ تیرماه ۱۳۹۱.